

1

वेळ - 3 तास

गुण - 100

सूचना - (1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत
(2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत .

9. 103 व्या धरणा दुकलीत मध्याह्नातील पंचायतराज व्यवस्थेत सामोल्या वरमाली यंत्रिका (98 गुण)
कारणे हे 10 वरून $\times 2 = 98$ गुण .

- 1) नियमित ग्रामसभा (2) त्रिकोटीय वास्तव्य व्यवस्था (3) रावरीत जागा विषयी तरतूद (4) पंचायत संस्थांच्या कार्यकाळ निश्चिती (5) जिल्हा नियोजन समितीची तरतूद (6) मध्याह्न नियोजन समिती (7) कार्यक निधी
- 8) संसदीय तरतूदी (9) महिलासाठी रावरीत जागा (10) समसामान्य नियमित प्राविधान (11) कृषीचे विक्रीकरण

किंवा
ग्रामीण विकासाच्या दृष्टीने कार्यकाळाचे महत्त्व आणि त्यातून विशद करा (98 गुण)
एकूण - 10 गुणे $\times 2 = 98$ गुण

- 1) ग्रामीण जनतेस स्थान व्याप मिळवासाठी
- 2) भ्रष्टाचाराचा आळा बसणे साठी - महिला अधिकार
- 3) स्वतंत्र महिला आस्था - महिला अधिकार
- 4) सामाजिक न्याय - कसणाव्याता जमीन -
- 5) विधमता कमी करणे - कसण जमीन धारका कार्यवाही .
- 6) स्त्री-पुरुष समानतेच्या दृष्टीने महत्त्व - वारसा कार्यवाही
- 7) आडवाली स्वरक्षण - वेश्या कार्यवाही
- 8) जैव विविधता संरक्षण - नैसर्गिक संवर्धन कार्यवाही
- 9) रक्षणा विकास - 1980 व 1990 कार्यवाही 2008 रकट .
- 10) शोधी विकास - जमीन सुधारणा कार्यवाही .
- 11) पंचायतराज संसर्गिकरण - 103 वी धरणा दुकलीत प्रा.प.व.जि.प.कार्यवाही
- 12) हुंडा बंदी कार्यवाही .
- 13) रोजगार हमी - 100 दिवस रोजगार कार्यवाही .
- 14) विना स्वाम कार्यवाही -
- 15) कार्यवाही योजना - जनधन योजना - जीवन रक्षक - मध्याह्न पुणे आरोग्य योजना , आयुष्यमान भारत

2

2. ग्रामपंचायत अधिनियम १९५२ मधील तरतुडिचे परिष्कार करणे (१४ ०५०)
आर्थिकसाधने विषये - कलम १ ते ६२(अ) - कलम १२४ ते १८८
प्रारंभिक, ग्रामपंचायत स्थापना, रचना, ग्रामसभा, प्रशासक अधिकारी
व कार्य, अर्थसंकल्प, विनियमनसूची - २. वृद्ध
किमान ७ कलमांचा समावेश आवश्यक.

किंवा

कुठकायद्याचे स्वरूप आणि मर्यादा यांची चर्चा करा (१४ ०५०) -
स्वरूप - ४ गुण + १० गुण मर्यादा - १४ गुण.

स्वरूप - पारदर्शकता - सावकाशी व जमीनदाती व्यवस्था
कुठकायदा व जोगजमीन कायदा - १९४८
देखावाक कुठकायदा जोगजमीन कायदा - १९५०

शुद्ध कुठकायदा आणि जोगजमीन कायदा १९५८

- मर्यादा - १) कलम १०० - कुठकायदा
- २) जोगजमीनीचे योग्य व्यवस्थापन
- ३) उत्पादन क्षमतेचे वाढ
- ४) समाजातील व आर्थिक विषमता कमी होणे
- ५) जमीनीच्या नाशिक सुधारणेची गरज

3. पेसा कायद्यातील तरतुडि सावित्री विद्यालय (१४ ०५०)
पेसा - पेसायत विनियम अनुसूचीच्या क्षेत्रा अधिनियम १९५६
कायदा १० वाज्यादा - महाराष्ट्रातील १३ जिल्हे

१) कायद्यानुसार ग्रामसभेच्या निवडलेले विशेष अधिकारी
नियम २०४ मधील तरतुडि.

२) शुद्ध ग्रामपंचायत अधिनियमान करण्यात आलेल्या सुधारणा ५४४

३) पेसा ग्राम सभेच्या विशेष शाखा

४) पुढील अनुसूचीतील सर्व समावेशक तसे

५) इतर कायदे व पेसा.

किंवा

माहिती अधिकाऱ्याच्या कार्ये २००५ मधील तरतुडिचे परिष्कार (१४ ०५०)
किमान ७ तरतुडि x २ = १४
(१) कलम ४ (ख) कायद्याने देवायत्या १७ प्रकारच्या माहिती

(२) कलम ५ (१) नुसार जे माहिती अधिकाऱ्याचे नेमलेले

(३) कलम ६ (१) माहिती मिळविण्यासाठीचा जोडपेमुद्दा या

(४) अर्थ निकालात कायद्याची प्रक्रिया

(५) कोणतीही माहिती देण्यासाठीचा जोडपेमुद्दा या

(६) कलम ८ (१) (अ) (७) माहिती कायदा

(७) विनियमित आयुष्य अर्जा १९७१ दुसरे अधिनियम १९७३

(८) शासकीय वेत - कलम २० (१) व २० (२) शिवाय मंत्रालय

(४) वनहक कायदेशीर तरतुडिची आविश्कार करिकर. (१४ गुण)

3

किमान - ५ तरतुडि x 2 = १०
 वनहक अधिनियम २००६

- १) स्थापित नाव, व्याप्ती व प्रादेश -
- २) व्याप्ती (अ) ग्रामस्था (ब) ग्रामस्थानीय कार्य
- ३) समिती - उपविभाग कार्य, जिल्हाकार्य, राज्यातील कार्य.
- ४) वनहक समिती व ग्रामस्था
- ५) वनहक समितीचे कार्य पदाधिकारी प्रादेश
- ६) वनहक बाबतीत पूर्वाव
- ७) अर्जाकार्याची पध्दती (अ) अर्जकार्याची
- ८) अर्जाकार्याची पध्दती (ब) अर्जकार्याची

महाराष्ट्रातील जमीन विधायक कायदेशीर तरतुडिचे विवेचन करा (१४ गुण)
 संव. १९७५ महाराष्ट्र अधिनियम क्र. १४
 महाराष्ट्र अनुसूचित जमातींना जमीनी प्रत्येक करपासाठी अधिनियम १९७४

- १) उद्देश व कार्य
- २) उद्देश व व्याप्ती
- ३) स्थापित नाव व प्रादेश (अ) व्याप्ती (ब) स्थापना
- अ) अनुसूचित जमातीतील व्यक्ती
- ब) निव्वंदातील उपाधिकारी
- क) जमातीतील हक्कातील
- ड) हक्कातील
- ४) जमीन हक्कातील - अपवाद
- ५) हक्कातील - पदाधिकारी पध्दती इ.

५) रवातील पैकी कोणत्याही दोघेवर टिपा लिहा.
 अ) जैवविविधता जवळ : - (७ गुण)
 प्रकारावली - जैवविविधता (अ) जैवविविधता - (ब) रवातील कार्य
 व परिणाम - (अ) उद्देशाने लिहावे

(ब) माटणी अधिकाऱ्याचे कामाचे कार्य (७ गुण)
 १) भ्रष्टाचाराबाबत आळा (अ) पारदर्शकतेत वा (ब) कार्यक्षमता वा (क) कार्यक्षमता वा (द) कार्यक्षमता वा (७ गुण)

(क) जिल्हा परिषदे अधिनियम १९६९ - (७ गुण ७) -
 प्रादेश - रचना - सदस्य - निवडणूक - जमीनी - जिल्हा उपाध्यक्ष कामकाज
 पंचायत समिती रचना - समिती - निधी कार्य, माटणी अधिकाऱ्या व कार्यक्षम
 (ड) जमीनीच्या मुद्दीत आळा (७ गुण ७) -
 संयुक्त मुद्दीत - रचना - कार्यक्षमता वा (ब) कार्यक्षमता वा (क) कार्यक्षमता वा (द) कार्यक्षमता वा (७ गुण ७) -
 रचना - कार्यक्षमता वा (क) कार्यक्षमता वा (द) कार्यक्षमता वा (७ गुण ७) -